

Riktlinjer för politiska partier i skolan

Dokumenttyp:	Riktlinje
Beslutad av:	Barn- och utbildningsnämnden (2014-03-04 § 5)
Gäller för:	Barn- och utbildningsförvaltningen
Giltig fr.o.m.:	2014-03-04
Dokumentansvarig:	Administrativ chef, barn- och utbildningskansliet
Senast reviderad:	2014-03-04
Senast granskad:	2022-06-03

Vår demokrati behöver ständigt hållas levande, utvecklas och försvaras genom samverkan och samtal mellan människor. En levande demokrati förutsätter därför möten mellan människor, deras intressen och opinioner.

Skolan har en skyldighet att främja elevernas utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedborgare genom att vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Det är viktigt att skolan är en plats där eleverna kan möta olika åsikter och värderingar.

Dessa riktlinjer utgår ifrån Skolverkets utredning "Politisk information i skolan" och utgör ett stöd för skolorna i Vetlanda kommun gällande hanteringen av politiska partier i skolan. Ytterligare stöd och vägledning finns i SKL:s skrift "Politiska partier i skolan".

Utgångspunkter för skolan att beakta

Alla partier ska behandlas lika

- Skolan är inte en allmän plats. Yttrandefriheten innebär inte någon rätt för en enskild eller en grupp personer att få tillträde till en skola för att där sprida ett budskap. Det är rektor som bestämmer vem som får vistas i skolan. En rektor kan besluta att politiska partier inte ska få vistas på skolan eller sprida tryckta skrifter.
- Om skolan beslutar att partier ska få tillträde till skolan för att sprida ett politiskt budskap så måste det gälla alla partier. Alla partier ska behandlas lika. Skolledningen måste följa objektivitetsprincipen i 1 kap. 9 § regeringsformen som säger att bland annat skolor i sin verksamhet ska beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet.
- Ett parti som inte vill delta i en debatt därför att det inte vill delta i samma sammanhang som ett annat parti har ingen rätt att kräva att skolan ska anordna ett särskilt tillfälle för det. Skolan måste behandla alla partier lika men behöver inte visa särskild hänsyn till ett parti som inte vill delta i en debatt eller vistas i en lokal samtidigt som ett annat parti.

- Även om riktlinjer finns måste rektor fatta sina beslut utifrån tillämpliga författningar.
- En skola kan av praktiska skäl behöva begränsa antalet politiska partier som bjuds in för att lämna politisk information. Urvalet måste göras objektivt och får inte innebära att övriga partier utesluts från att i en eller annan form delta i verksamheten. Det har bedömts som objektivt att av praktiska skäl begränsa inbjudan till partier som representeras i riksdagen och/eller kommunfullmäktige.
- Det är viktigt att även andra partier än de som bjudits in får komma till skolan under liknande förhållanden vid ett annat tillfälle om de uttrycker sådana önskemål. Skolan behöver inte på eget initiativ erbjuda partier som inte blivit inbjudna att komma till skolan. Det är dock viktigt att de partier som erbjuds möjlighet att komma till skolan vid ett senare tillfälle får likvärdiga förutsättningar som de inbjudna partierna. Objektivitetsprincipen gäller och skolan måste behandla alla partier lika även om de kommer till skolan vid olika tillfällen.
- Om skolan tillåter att politiska partier får komma till skolan för att t.ex. arrangera bokbord eller sätta upp affischer, måste alla partier behandlas på samma sätt och få delta under samma villkor. Skolan får inte besluta att enbart vissa partier tillåts att få komma till skolan och inte heller att partierna får olika förutsättningar när de är i skolan. Ett partis politiska åsikter får aldrig medföra att partiet behandlas sämre än andra partier, inte ens om dessa åsikter strider mot skolans värdegrund.
- Ett avslag på en ansökan från ett parti att komma till skolan för att sprida sitt budskap eller sprida flygblad vid ett bokbord får inte grundas på innehållet i budskapet eller skriften, inte ens om partiets åsikter eller budskap strider mot skolans värdegrund.

Begränsat tillträde

- Skolledningen har ett ansvar för att upprätthålla ordningen i skolan. Under särskilda förhållanden kan allmänna ordningsskäl motivera att politiska partier nekas tillträde till en skola. Möjligheten att lämna information i skolan kan också begränsas. För detta krävs dock att de negativa konsekvenserna som tillträdet kan antas få för ordningen är klart påvisbara. Ordningsskäl får inte användas som svepskäl för att utesluta ett parti på grundval av de åsikter som partiet förväntas föra fram. Det kan vara möjligt för rektorn att neka ett parti tillträde om man kan anta att närvaron kan leda till oroligheter och bråk så att ordningen inte kan upprätthållas. Det är viktigt att i sådana fall dokumentera de skäl som rektorn grundar sitt beslut på. Skälen får inte ha något samband med partiets åsikter. Eftersom frågan om ordning ofta kan ha samband med ett partis åsikter kan det bli en svår avvägningsfråga för rektorn.
- Det är skolledningen som bestämmer om politiska partier ska få komma till skolan eller inte och det är skolan som bestämmer tid, rum och form. Vill skolan bjuda in många partier, eller om det är många partier som vill komma till skolan, kan det av

allmänna ordningsskäl vara motiverat att dela upp tillfällena och begränsa den tid de politiska partierna får vara i skolan. Det kan också finnas skäl för skolledningen att överväga för- och nackdelar med de olika sätt som partier kan verka i skolan. Skolförfattningarnas krav på en utbildning som bygger på saklighet och allsidighet måste också beaktas. Det kan vara frågan om att sprida information om partiets ideologi på lektionstid, att anordna allmänna debatter mellan olika partier och att arrangera bokbord där partierna får tillfällen att prata enskilt med eleverna. Vilken form skolan än väljer måste objektivitetsprincipen tillämpas och alla partier behandlas lika.

- Elever har rätt till inflytande i skolan men det är kommunen och den enskilda skolan som avgör hur verksamheten i skolan ska utformas och organiseras. Ett parti kan alltså inte nekas tillträde eller särbehandlas för att eleverna i en skola anser att det ska vara så. Alla partier måste behandlas lika. Som framgår av skollagen och läroplanen är det angeläget för skolorna att få eleverna att förstå värdet av att yttrandefriheten och tryckfriheten respekteras.
- Det är inte ett acceptabelt skäl att utestänga ett parti från att sprida sitt budskap enbart för att skolledningen befarar att skolans egna elever kan orsaka störningar. I sådana fall måste rektorn framhålla för eleverna att allvarligt störande aktiviteter av det slag som eleverna aviserat inte är förenliga med skolans demokratiska värdegrund och inte tolereras av skolledningen.
- Lagstiftningen om förbud mot kränkande behandling kan inte åberopas som stöd för beslut som strider mot grundlagarna.
- Det kan finnas skäl att hindra spridning av en tryckt skrift på skolan av hänsyn till ordningen men aldrig på grund av skriftens innehåll. Ledningen på en skola får hindra att tryckta skrifter sprids eller anslås där, men bara av ordningsskäl och endast om det sker enligt kriterier som inte har något samband med det tryckta materialets innehåll.